

JONNE KRAMER
MET ILLUSTRATIES VAN K. J. MOUNTFORD

HET
RAADSEL
VAN DE
ZEE

DE HAVEN VAN ROTTERHARING

Hoe oud wordt een meeuw? Ravian heeft het zich al vaak afgevraagd. Zijn vader zou het vast wel weten. Hij heeft altijd overal een antwoord op. Terwijl Ravian de vieze glazen spoelt, vraagt hij zich af hoe oud Marvin zou zijn. Toch al zeker acht, want hij vond hem op het strand toen hij zelf vier was. Jammer dat Marvin het hem niet kan vertellen. Als zijn vader terug is, zal hij het hem vragen.

Ravian zet de schone bierglazen in de kast. Er mogen niet meer dan drie glazen op elkaar, anders valt alles om. Door het eentonige werk dwalen zijn gedachten af. Hij speelt een spelletje waarbij hij zichzelf rare vragen stelt. Hoeveel tentakels heeft een kwal? Hoe oud is de zee? Hoeveel zeepaardjes zijn er nodig om een schip voort te trekken? Hij weet op geen van de vragen het antwoord.

Het is zoals altijd druk in het café. Het is de enige kroeg in het havendorp Rotterharing. Aan alle tafels – eigenlijk oude tonnen – zitten zeemannen en matrozen en ze praten allemaal hard. Aan de muur hangen olielampjes die een gezellige oranje gloed verspreiden.

‘Ja! Sproetenkop! Doe mij zo’n bierglas vol met rum!’ roept kapitein Agnar, die zoals altijd aan de bar zit, met zijn grote hoed op.

‘Maar dat is toch veel te groot!’ zegt Ravian.

De bazin van het café grijpt met haar forse armen meteen het glas uit Ravians handen en zet het in de kast. Ze is blond en een beetje dik, met bolle, rode wangen. En ze heeft altijd hetzelfde vieze schort voor.

‘Niet zo gek doen, Agnar,’ zegt ze tegen de man en ze schenkt een kleiner glaasje voor hem in.

Hij kijkt beteuterd. ‘Ah, toe nou, Neel,’ zucht hij klagend.

Ravian dompelt zijn handen weer even in het zeepsop. Hij maakt een cirkeltje tussen zijn duim en wijsvinger en blaast een perfecte bel.

‘Nou, hup,’ sist Neel in zijn oor. ‘Het hele café staat alweer vol met lege glazen.’

Ze wijst hem er vaak op hoe dankbaar hij moet zijn dat ze hem ooit een baantje als glazenpoeler heeft gegeven.

Anders was je nu een akelig scharminkel geweest, of je had moeten gaan jatten voor je brood. Als een ratje, een rover, een dief! hoort hij haar in gedachten roepen.

Ravian gooit de theedoek over zijn schouder. Die stinkt naar schimmel en natte hond. Straks stinkt zijn trui daar ook naar. En hij heeft nog wel zijn lievelings-trui aangedaan vandaag, een witte met rode strepen, speciaal voor zijn twaalfde verjaardag. Gadver.

Hij stapelt alle glazen van één tafel in zijn hand.

‘Hé! Die was nog niet leeg!’ roept een man met vuur-rood haar.

‘Ja hoor, het zal wel,’ mompelt Ravian.

‘Luister, brutaal rotjong,’ foetert de man, ‘ik zei: die was nog niet leeg!’

‘Rustig nou maar, Rinus, laat die jongen z’n werk doen,’ zegt een man naast hem.

Rinus slaat met een harde bonk op tafel.

‘Waar bemoei jij je mee?’ Hij kijkt dreigend en wijst met zijn vinger dicht bij het gezicht van de man. Vanuit een donkere hoek achter in het café klinkt een andere stem.

‘Hé, rooie, hou je gemak!’

‘En jij ook nog?’ Rinus komt met een bruuske beweging van zijn stoel af, waardoor deze op de grond valt. Hij is dun en knokig en staat een beetje krom. Met grote

stappen loopt hij langs de tafels naar de donkere hoek. Iedereen is opeens muisstil en kijkt naar hem. Hij houdt een mes in zijn hand, een beetje verstopt, maar Ravian ziet het duidelijk. Het glinstert. Hij krijgt het er benauwd van, hoewel dit niet de eerste keer is dat zoiets gebeurt.

‘Als ik jou nog één keer tegen mij hoor praten, dan maak ik de linkerkant van je gezicht net zo mooi als de rechterkant!’ sist Rinus tegen de man in de hoek en hij laat het mes even zien.

Neel maakt een boos geluid vanachter de bar. ‘Niet met wapens hier, kom op! Stelletje kleuters.’ Ze schudt afkeurend haar hoofd. Rinus loopt terug naar zijn tafel.

‘Doorwerken!’ roept Neel naar Ravian.

Hij stapelt nu alle glazen van drie tafels tegelijk. De toren van bierglazen leunt tegen zijn borst en nek. In zijn andere hand probeert hij nog drie kleinere glaasjes te klemmen.

PATS!

Alle drie kapot.

‘Dat kan er ook nog wel bij,’ zegt Ravian zacht. Neel heeft het gelukkig niet gezien. Hij zet de ongeschonden glazen op de bar. Waar is een stoffer en blik?

Hij raapt de scherven op met zijn handen, dat gaat sneller.

Au! Bloed sijpelt tussen zijn vingers door. Het zit al over zijn hele hand en drupt langzaam op de vloer.

‘Laat je baas het maar niet zien, hè, jochie,’ zegt Rinus. ‘Dan ben je nog niet jarig.’

Ravian staat op en zucht. Hij laat zijn schouders hangen. Dat is hij dus juist wél vandaag. Hij gooit de scherven weg en gaat verder alsof er niks aan de hand is. Zijn wond prikt in het vieze spoelwater.

‘Wat is dit nou?!’ hoort hij opeens achter zich. Neel trekt zijn hand uit het water.

‘Nu zit er allemaal bloed in het water! Jij kunt ook niks!’

‘Ik kon er niks aan doen. Ze glipten gewoon uit mijn handen. En toen...’ probeert Ravian.

‘Beter je best doen,’ onderbreekt ze hem koeltjes en ze geeft hem een oude doek om zijn wond mee te verbinden.

Eigenlijk is het helemaal niet zo erg als er een keer wat glas breekt, denkt Ravian. Er zijn er toch heel erg veel. Wie mist er dan een paar? Nou, de bazin dus. Zij heeft voor die glazen betaald.

‘Nog één!’ brult kapitein Agnar naar Ravian en hij houdt zijn glas omhoog.

Ravian schenkt het glas vol. Eigenlijk mag hij dat niet zelf doen, maar deze man is wel de kapitein van de Duivelsvloot. Die moet je niet te lang laten wachten.

Een dikke man met een rood hoofd en een vieze bloes gaat opeens op zijn stoel staan. Op zijn arm heeft hij een grote tattoo van een zeemeermin. Hij heft zijn glas en begint een echt zeemanslied te zingen.

*Er is geen golf te hoog voor ons
Geen horizon te ver
Er is geen schat te goed verstopt
Geen vijand is te sterk*

Een matroos met schele ogen komt ook overeind en zingt mee.

*Er is geen schip te groot voor ons
Geen zeil dat wij niet hijsen
Geen touw brengt ons nog in de knoop
Geen meeuw kan harder krijsen*

Daarna staat de rest van de mannen aan zijn tafeltje op en doet mee. Al snel is iedereen in het café samen aan het zingen. Ravian heeft het lied veel te vaak gehoord.

Zometeen komt het stuk waar ze allemaal heel vals *yo-ho, yo-ho, yo-hoooo* gaan zingen...

Een man met een zwarte muts en woeste wenkbrauwen, die bijna van zijn kruk kukelde toen hij aan de bar kwam zitten, kijkt Ravian even aan.

‘Waarom zing je niet mee?’ vraagt hij nors. ‘Jij bent toch de zoon van Lasse? Dan ben je toch een zeemanskind? Hm? Ken je dit niet of zo?’

Ravian antwoordt niet. Weer zo’n dronkaard die hem niet met rust kan laten.

‘Ken je dit nou echt niet?’

Ravian zwijgt nog steeds.

‘Schande!’ roept de man. ‘Eerst met glas gooien, en daarna dit. Je vader zal trots zijn.’

Mijn vader zou inderdaad trots zijn, denkt Ravian. Die vindt het ook een stom lied en zingt in geen enkele havenkroeg mee met dit soort flauwekul. De liedjes van zijn vader zijn veel mooier. Hij wil dat allemaal tegen de man zeggen, maar hij durft het niet.

Er is maar één raampje in het café dat uitzicht biedt op de haven. Overdag zijn er altijd mannen aan het werk bij hun schepen, en worden ladingen vis binnengehaald met veel geschreeuw. Maar ’s avonds is het altijd veel rustiger. Dan zit iedereen binnen in het café op te warmen, rum te drinken en sterke verhalen uit te wisselen.

Ravian kijkt elke minuut even door het raampje. Komt-ie al?

Hij begrijpt er niks van. Zijn vader is er altijd op zijn verjaardag. Hoelang hij ook weg is, op zijn verjaardag komt hij altijd terug. Met een groot cadeau. In de tussentijd houdt Neel een oogje in het zeil. Tenminste, dat is de bedoeling. Maar Ravian merkt er weinig van.

De zeelieden in het café zingen nog steeds. Waarom zingen ze geen 'Lang zal ze leven' voor hem? Niet dat Ravian écht zou willen dat die stomme zeelui voor hem zingen. Maar o, wat zou het mooi zijn als er in ieder geval iemand voor hem zong vandaag. Of misschien toch wel het liefst een hele kroeg vol. Dat die grote kapitein Agnar hem over zijn schouder zou gooien en hem het hele café door zou dragen. De mensen zouden juichen en lachen, en Neel zou als klap op de vuurpijl een grote slagroomtaart op de bar zetten. En Ravian mocht die dan uitdelen en kreeg zelf het grootste stuk! Maar hoe moeten zij weten dat hij jarig is vandaag? Niemand bekommert zich om hem, om dat kleine glazenspoelertje.

Ravian kijkt weer uit het raam. De zon zakt langzaam in de zee. Nog steeds geen enkel teken van de mosgroene zeilen van zijn vaders schip. Niks.

'KLAU! KLIEAU!'

Daar is Marvin! Zijn meeuw én beste vriend. Hij vliegt voor het raam van het café en maakt een salto. Ravian lacht. Marvin weet wél dat hij vandaag jarig is. Zijn meeuw maakt nog een salto. Hij heeft iets in zijn snavel.

‘Mag ik heel even naar buiten?’ vraagt Ravian aan Neel, die inmiddels in een beter humeur is omdat iemand heeft gezegd dat ze mooie ogen heeft.

‘Ga maar. Ben je snel?’ antwoordt ze. ‘En moet jij nou eigenlijk niet een keer normale vriendjes gaan maken?’

Waar heeft ze het over? Marvin is de beste vriend die er is, ook al is hij een meeuw.

Buiten vliegt Marvin vrolijk rondjes om Ravian heen en gaat op zijn hoofd zitten, met zijn pootjes tussen Ravians zwarte krullen. Hij geeft hem wat hij in zijn snavel houdt. Een prachtige grote schelp, met een paars-groene, glimmende binnenkant.

‘Wow, mooi!’ zegt Ravian. ‘Die gaat bij mijn verzameling!’

Alle schelpen die hij van Marvin heeft gekregen, bewaart hij in een houten doosje.

‘Heb jij papa al gezien?’ Ravian wordt nu toch een beetje zenuwachtig. Maar hij hoeft zich geen zorgen te maken over zijn sterke vader, dat weet hij ook wel.

Marvin laat bedroefd zijn kopje hangen.

‘Nee, hè? Maar hij moet toch komen?’

Ze kijken samen naar de zee.

‘Waar blijft-ie nou toch?’

‘Wat heb ik je nou gezegd, lelijk scharminkel?’

Als Ravian weer naar binnen gaat, staat Rinus midden in het café. Hij houdt de man uit de donkere hoek, die hem eerder beledigde, vast bij zijn kraag.

‘Als ik naar je kijk, doet het pijn aan mijn ogen!’ roept hij. Hij balt zijn vuist en slaat met een enorme slinger de man op zijn kaak. De man valt op de grond, tegen de muur aan. Er dondert een schilderijtje van het haakje, boven op zijn hoofd. Hij kreunt. Dan geeft hij Rinus een harde trap tegen zijn scheenbeen. Die begint te schreeuwen en hinkt op en neer. Hij spuugt een dikke klodder slijm op de schouder van de man.

‘Lelijk als de nacht. Dat ben je!’

Ravian kijkt nu goed naar hem. De man heeft een groot litteken over de rechterkant van zijn gezicht, van boven naar beneden. Alsof hij ooit gesneden is, of misschien is hij zelfs aan iets blijven haken. Het ziet er naar uit. Het litteken is dikker en lichter roze dan de rest van zijn gezicht. Het is niet aardig van Rinus om zoiets over iemand te zeggen, maar Ravian begrijpt het wel een beetje.

‘Nou, nou, mannen. Wat had ik nou gezegd?’

schreeuwt Neel terwijl ze tussenbeide komt. ‘Hup, zitten. Normaal doen. Kom op, zeg. Jullie breken m’n hele tent af!’

De mannen zeggen meteen niks meer. Hoe stoer al die zeelui ook zijn, niemand durft ooit tegen Neel in te gaan. Gelukkig maar, anders zou ze het heel moeilijk krijgen in zo’n café vol woestelingen.

‘Zo, op de vrede!’ roept ze. De mannen en zichzelf tikken een glas rum achterover.

Wat een stomme verjaardag. Vorig jaar was Lasse er wel, en toen hebben ze een groot feest gevierd op het strand.

‘Mooie fakkels, hè?’ had Lasse gezegd, terwijl hij een kampvuur maakte. ‘Heb ik van een stamhoofd gekocht!’

Ze hebben toen de hele avond gedanst en Lasse speelde gitaar. En hij zong zijn avonturenlied. Zelfs alle coupletten, en dat zijn er een heleboel. Ravian kent ze allemaal uit zijn hoofd en zingt ze vaak ook mee, maar als hij zijn vader zo lang niet gezien heeft, is hij liever stil om naar zijn vaders stem te kunnen luisteren. Dat had hij zo ontzettend gemist, net zo erg als hij die nu mist. En na de muziek vertelde Lasse verhalen over zijn laatste zeetocht. Dat was het allermooist. Over verre eilanden met hoge bomen, over de enorme vissen die hij ving, of

de hoge golven en de storm die zijn schip bijna kapotmaakten. En over mensen die al zo lang op zee zaten dat ze langzaam gek werden, en niet meer konden praten of lopen, of zelfs helemaal nooit meer sliepen.

Terwijl Ravian terugdenkt aan zijn vorige verjaardag voelt het alsof hij een steen in zijn maag heeft. Hij mist Lasses verhalen en zijn grapjes en zelfs het urenlang stil zijn, maar dan wel samen. Konden ze al die dingen maar elke dag doen. Ravian heeft al zo vaak gevraagd waarom zijn vader altijd weer weg moet gaan, maar hij snapt het nog steeds niet. Voor de vangst, voor de visserij. En Ravian dan?

‘Ooit zul je dapper genoeg zijn om met me mee te gaan,’ zegt Lasse dan. Hij weet heus wel dat Ravian eigenlijk niet zo goed een schip op durft. Boten schommelen te veel, en de zee is te onvoorspelbaar.

‘Mijn schipperskind met botenangst.’

Ravian zegt het soms hardop. *Ooit zal ik dapper genoeg zijn.*

Buiten begint het al langzaam donker te worden, binnen beginnen ze nog harder te zingen.

Misschien is hij er allang, en staat hij straks klaar op het strand. Misschien heeft Ravian gewoon niet gezien dat zijn vader de haven binnenvoer.

Maar dat kan helemaal niet. Hij houdt de haven de hele dag al goed in de gaten.

Het is nu zo donker buiten dat de lampen in de haven aangaan.

‘Mag ik al weg?’ vraagt hij aan Neel.

‘Ja, brutale aap,’ snauwt ze.

Ze duwt een nattige papieren zak in zijn hand. Na zijn dienst krijgt hij altijd brood en vis mee.

Hij gooit zijn schort over de bar en rent weg. Buiten wacht Marvin al op hem en hij vliegt op zodra hij Ravian ziet. Hij kan hem nog maar net bijhouden. Ravian rent naar de duinen vlak achter de haven, naar zijn vaste uitkijkplek, waar hij elke dag zijn brood opeet. Vanaf daar heeft hij de afgelopen jaren steeds zijn vader in de verte aan zien komen op zijn verjaardag. Elk jaar. Maar dan was het meestal in de ochtend. Nu gaat zelfs de lamp van de vuurtoren aan, zo donker wordt het.

Ravian houdt zijn hand boven zijn ogen, zoals zee-lieden dat altijd doen. Hij weet niet of je dan ook echt verder kunt kijken, maar zo voelt het wel. Marvin landt op zijn schouder. De zee aan de horizon is nog nooit zo rustig geweest. Er is geen enkel schip te zien.

‘Hij komt niet, Marvin,’ zegt Ravian. ‘Er is iets helemaal mis.’

HET RAADSEL VAN DE ZEE

Ravian woont in
het vissersdorp Rotterharing.

Zijn vader, Lasse, is schipper en
vaak op zee, maar hij komt altijd naar
huis als Ravian jarig is. Ravian weet dat
er iets helemaal mis is als zijn vader niet
aanmeert op zijn twaalfde verjaardag.

Samen met zijn beste vriend,
zeemeeuw Marvin, begint Ravian
aan een zenuwslopende zoektocht
op zee om zijn vader te vinden.

Zal hij hem ooit weer zien?

Een boek over een vermiste
vader, een vervloekt schip
en een innige vriendschap.

9 789463 850032

www.billybones.nl

**BILLY
BONES**

DIT BOEK IN DRIE WOORDEN

AVONTUUR

VRIENDSCHAP

MYSTERIE

